

Munich Personal RePEc Archive

The importance of the economic impact in the case of higher education institutions

Bence Zuti

University of Szeged, Faculty of Economics and Business
Administration

2014

Online at <https://mpra.ub.uni-muenchen.de/78274/>
MPRA Paper No. 78274, posted 24 April 2017 14:25 UTC

A gazdasági hatásvizsgálatok jelentősége a felsőoktatási intézmények esetében

Zuti Bence

Szegedi Tudományegyetem

Ötvös Loránd Hallgatói Ösztöndíj-2013

Napjainkban a tudás létrehozása és disszeminációja szempontjából az egyik legfontosabb intézményeknek az egyetemeket tekinthetjük. Az utóbbi időben egyre inkább megfigyelhető az a tendencia, hogy az egyetemek számtalan kapcsolódási ponton keresztül részévé válnak a társadalmi és gazdasági hálózatoknak (Molnár – Zuti 2014). Ez részben annak köszönhető, hogy új igények merültek fel az egyetemek kapcsán mind a társadalom, a kormányzat, illetve a gazdaság részéről, így szükséges volt egyfajta szemléletmódbeli váltás az egyetemek részéről, hogy ezeknek az új típusú igényeknek eleget tudjon tenni. Ma már az egyetemek nagyban hozzájárulnak egy térség gazdaságának fejlesztéséhez, a különféle hálózati folyamatok hatékonnyá tételéhez (Lukovics – Zuti 2014).

Többféle csoportosítás létezik, melyek mentén kategorizálni tudjuk a gazdasági folyamatokhoz aktívan hozzájáruló felsőoktatási intézményeket. Az egyik ilyen tipizálás Clark (2001) „vállalkozói” egyeteme. Eszerint az érintett egyetemeknek párhuzamosan kell törekednie arra, hogy egyrészt határozottan kialakult identitással, másrészt rugalmas és adaptív szemlélettel rendelkezzenek.

Hasonló gondolatmenet keretén belül írhatjuk le a Chatterton és Goddard (2000) által fémjelzett regionálisan elkötelezett egyetemeket. Ezek keretét az úgynevezett tanuló régiók adják, melyekben a tervezési-stratégiai szemlélet megléte, az egyetemek lokális szinten való elköteleződése a gazdasági és társadalmi folyamatok mellett nélkülözhetetlen tényező (Florida 1995, Kitagawa 2005).

Az egyetemek ma már nemcsak oktatói, illetve kutatói, hanem úgynevezett harmadik missziós tevékenységet is folytatnak, mely levetíthető az egyetemeken keletkezett tudástömeg helyben való gazdaságfejlesztési célból történő alkalmazásával (Jaeger – Kopper 2013). Ki kell emelni, hogy manapság egyre fontosabb az, hogy az egyetemek hozzá tudjanak járulni az innovatív termékek és szolgáltatások létrejöttének elősegítéséhez, valamint a K+F tevékenység ösztönzéséhez.

Ennek a gondolatnak a keretén belül kap egyre nagyobb figyelmet az egyetemek gazdaságra gyakorolt hatásának kérdésköre. Felmerül, hogy milyen számszerűsíthető hatásokat generálnak az érintett egyetemek a vizsgált gazdaságra.

Goddard és Pukka (2008, 19. o.) értelmezése szerint az egyetemek gazdaságfejlesztési hatása négy pont mentén tipizálható. Az első ilyen pont kapcsán kiemelhetjük, hogy az egyetemek nagy hatással lehetnek különféle, a régió belül jelentősnek mondható ágazatokra. Ez történhet a vállalkozói tevékenység ösztönzésével, vagy speciális, célzott képzési portfólió kialakításával is. A második pont szerint bizonyos egyetemek sikerességükből adódóan képesek lehetnek tőkebevonásra is. Harmadrészt, az egyetem a minőségfejlesztésben aktívan résztvevő szereplőként is megjelenhet. A negyedik pont szerint a gazdaságfejlesztési folyamatok élénkítése kapcsán szükséges megjelennie a már korábban említett stratégiai szemléletnek is.

Bár ki kell emelnünk, hogy a gazdaság mellett a felsőoktatási intézmények számos más dimenzióra hatással vannak, ezek nagy része azonban csak nagyon nehezen vagy egyáltalán nem számszerűsíthető. A kvantifikálható részre fókuszálnak a gazdasági hatásvizsgálatok, melyeknek célja, hogy információval szolgáljanak a potenciális döntéshozóknak, különféle érintetteknek az egyetemmel, illetve annak működésével és annak gazdasági-társadalmi hálózataival kapcsolatban. Ezek a vizsgálatok épülhetnek primer, szekunder jellegű kutatásokra, illetve becslésekre egyaránt. Bár számos, rendkívül diverzifikált módszertani háttérrel alkalmazó gazdasági hatásvizsgálat elérhető a szakirodalomban példaként, megfigyelhető, hogy két szempontot e tanulmányok többsége rendszerint kiemel. Az egyik ilyen szempont az adott régió generált jövedelem mértéke. A másik szempont az egyetemnek tulajdonítható foglalkoztatási hatásra helyezi a hangsúlyt.

Bár ahogy korábban említettem, e két dimenzió mellett számos kategóriában be lehet azonosítani az egyetemek hatását, ezek azok, melyek legprecízebben számszerűsíthetők és egyben informatívak is.

Irodalomjegyzék

1. Chatterton, P. – Goddard, J. (2000): *The Response of Higher Education Institutions to Regional Needs*. European Journal of Education, 4, 475-496. o.
2. Clark, B. R. (2001): *The Entrepreneurial University: New Foundations for Collegiality, Autonomy, and Achievement*. Higher Education and Management, 2., 9-24.
3. Florida, R. (1995): *Toward the Learning Region*. Futures, 5, 527-536. o.
4. Goddard, J. – Pukka, J (2008): *The Engagement of Higher Education Institutions in Regional Development: An Overview of the Opportunities and Challenges*. Higher Education Management and Policy, 2, 11-41. o.
5. Jaeger, A. – Kopper, J. (2013): *Measuring the Regional "Third-Mission-Potential" of Different Types of HEIs*. Niederrhine Institute for Regional and Structural Research (NIERS). Hochschule Niederrhein - University of Applied Sciences. Mönchengladbach, Germany.
6. Kitagawa, F. (2005): *Entrepreneurial Universities and the Development of Regional Societies: A Spatial View of the Europe of Knowledge*. Higher Education Management and Policy, 3, 65-89. o.
7. Molnár G. – Zuti B. (2014): *Egyetemi kontextusú globális-lokális paradoxon a tanuló régiók keretfeltételei között: a „negyedik generációs” egyetemek irányába*. In Udvari B. (szerk.): TDK Műhelytanulmányok. "Első szárnypróbálgatások". ISBN 978-963-306-300-2. Szegedi Tudományegyetem Gazdaságtudományi Kar, Szeged. 90-111. o.
8. Lukovics M. – Zuti B. (2014): *Egyetemek a régiók versenyképességének javításáért: „negyedik generációs” egyetemek (?)*. Tér és Társadalom, 28, 4. Megjelenés folyamatban.